

Paweł Kłusek
UNIWERSYTET WROCŁAWSKI

FIZJOTERAPEUTA JAKO WOLNY ZAWÓD I ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO

Abstract

Physiotherapist as a liberal profession and profession of public trust

On 26th October 2015, the President of Poland signed The Physiotherapist Profession Act, which regulates the legal status of this profession. It normalizes numerous issues including pursuing the profession of a physiotherapist, educational requirements, professional liability, the functioning of professional self-government, etc. Therefore, we need to figure out if, in the current situation, the physiotherapist profession has the features that allow its recognition as a liberal profession and the profession of public trust. It is all the more important because in the course of the work on the bill of the physiotherapist profession, the opinions on this issue varied.

Key words: physiotherapist profession, liberal profession, profession of public trust, professional self-government

Słowa kluczowe: zawód fizjoterapeuty, wolny zawód, zawód zaufania publicznego, samorząd zawodowy

WPROWADZENIE

Zawód fizjoterapeuty jest młodą profesją, która stosunkowo niedawno została umieszczona na liście zawodów i specjalności¹. Do tej pory nie było w polskim prawodawstwie ustawy, która regulowałaby kompleksowo status prawny fizjoterapeutów. Sytuacja ta uległa zmianie 26 października 2015 r., kiedy to Prezydent RP podpisał ustawę o zawodzie fizjoterapeuty z dnia 25 września 2015 r. Normuje ona wiele kwestii związanych z tą profesją, takich jak wykonywanie zawodu fizjoterapeuty, uzyskiwanie prawa do wykonywania tego zawodu, kształcenie zawodowe i podyplomowe fizjoterapeutów, a także zasady odpowiedzialności zawodowej (art. 1 ust. 1 u.z.f.). Dodatkowo powołuje ona do życia samorząd zawodowy fizjoterapeutów, określa jego organizację i zadania oraz prawa i obowiązki jego członków (art. 1 ust. 2 u.z.f.).

Nowe regulacje dotyczące powyższych kwestii skłaniają do refleksji nad statusem prawnym zawodu fizjoterapeuty. Należy się

bowiem zastanowić, czy fizjoterapeuta nadal jest zwykłym zawodem, czy może zyskał on status zawodu wolnego. Co więcej, ze względu na ustanowienie samorządu zawodowego fizjoterapeutów i inne cechy tej profesji trzeba ustalić, czy fizjoterapeuta stał się osobą wykonującą zawód zaufania publicznego, o którym stanowi art. 17 ust. 1 „Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Rozstrzygnięcie tych problemów będzie celem niniejszego artykułu.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZAWODU FIZJOTERAPEUTY

Fizjoterapeuta jednoznacznie kojarzy się z osobą wykonującą zawód medyczny. Jest to spowodowane zakresem czynności, jakie wykonują przedstawiciele tej profesji². Samo pojęcie „osoba wykonująca zawód medyczny” zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r.³ o działalności leczniczej,

² B. Gneta, K. Michałowska (red.), Współczesne wyzwania prawa konsumenckiego, C.H. Beck, Warszawa, 2015, s. 215.

³ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, Dz.U. z 2015 r., poz. 618.

¹ M. Starczyńska, J. Karwacińska, B. Stepanek-Finda, W. Kiezbak, Historyczne podstawy fizjoterapii, „Studia Medyczne”, 2011, 21 (1), s. 71.

gdzie w art. 2 ust. 1 pkt 2 stanowi się, że jest to osoba uprawniona na podstawie odrębnych przepisów do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz osoba legitymująca się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie. Warto zaznaczyć, że powyższa definicja obejmuje zarówno osoby wykonujące profesje uregulowane ustawowo, jak i zawody, które nie doczekały się takiej regulacji⁴. Dlatego można uznać, że także przed uchwaleniem ustawy o zawodzie fizjoterapeuty przedstawiciele tej profesji byli osobami wykonującymi zawód medyczny. Obecnie w świetle nowych przepisów nie ma co do tego żadnych wątpliwości, o czym przesądził art. 2 u.z.f., który stanowi, że „zawód fizjoterapeuty jest samodzielnym zawodem medycznym”.

Tym, co odróżnia zawód fizjoterapeuty od innych zawodów medycznych jest m.in. rodzaj udzielanych świadczeń zdrowotnych i wymogi dotyczące uzyskania prawa do wykonywania zawodu.

W art. 4 ust. 2 u.z.f. prawodawca zamieścił otwarty katalog świadczeń zdrowotnych, które mogą być udzielane przez fizjoterapeutów. Zaliczył do nich diagnostykę funkcjonalną pacjenta; kwalifikowanie, planowanie i prowadzenie fizykoterapii, kinezyterapii i masażu; zlecenie wyrobów medycznych; dobieranie do potrzeb pacjenta wyrobów medycznych; nauczanie pacjentów posługiwania się wyrobami medycznymi; prowadzenie działalności fizjoprofilaktycznej; wydawanie opinii i orzeczeń odnośnie do stanu funkcjonalnego osób poddawanych fizjoterapii oraz przebiegu procesu fizjoterapii, a także nauczanie pacjentów mechanizmów kompensacyjnych i adaptacji do zmienionego potencjału funkcji ciała i aktywności. Warto zaznaczyć, że ze względu na otwarty charakter powyższego katalogu fizjoterapeuci mogą też udzielać innych świadczeń zdrowotnych niewymienionych w ustawie (np. nauczanie rodziców mających wykonywać określone ćwiczenia z dziećmi).

Co ciekawe, w ust. 3 wspomnianego artykułu ustawodawca za wykonywanie zawodu fizjoterapeuty uznał również: 1) nauczanie

zawodu fizjoterapeuty oraz wykonywanie pracy na rzecz doskonalenia zawodowego fizjoterapeutów, 2) prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie fizjoterapii, 3) kierowanie pracą zawodową osób wykonujących zawód fizjoterapeuty, 4) zatrudnienie na stanowiskach administracyjnych, na których wykonuje się czynności związane z przygotowywaniem, organizowaniem lub nadzorem nad udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych ustawodawca w art. 4 ust. 4 u.z.f. wprowadził też pewne ograniczenia odnośnie do samodzielnego ich wykonywania przez fizjoterapeutów. Zgodnie z tym przepisem prawo samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych wymienionych w ustawie będzie przysługiwało tylko fizjoterapeutom, którzy uzyskali tytuł magistra w sposób określony w art. 13 ust. 3 pkt 1 u.z.f. (tj. po dniu 1 października 2017 r. rozpoczęli jednolite 5-letnie studia wyższe w zakresie fizjoterapii, obejmujące określoną liczbę punktów ECTS, oraz odbyli 6-miesięczną praktykę zawodową, uzyskali tytuł magistra i złożyli z wynikiem pozytywnym Państwowy Egzamin Fizjoterapeutyczny).

Fizjoterapeuci, którzy uzyskali tytuł magistra w inny sposób albo uzyskali tytuł licencjata lub technika fizjoterapii, muszą dodatkowo posiadać 3- lub 6-letnie doświadczenie w zawodzie fizjoterapeuty, aby mieć możliwość samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych, o których mowa w art. 4 ust. 2 u.z.f. Jednakże w przypadku fizjoterapeuty z tytułem licencjata i technika nadal występują ograniczenia w zakresie wykonywania niektórych świadczeń.

Aby nabyć prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty, zarówno w sposób samodzielnny, jak i pod kierownictwem, należy też spełnić inne warunki przewidziane w art. 13 ust. 1 u.z.f.

Po pierwsze, należy posiadać pełną zdolność do czynności prawnych, którą zgodnie z art. 11 „Kodeksu cywilnego”⁵ uzyskuje się wraz z osiągnięciem pełnoletności. Przyjmuje się, że zdolność ta jest „wyznaczoną

⁴ M. Dercz, T. Rek, Ustawa o działalności leczniczej. Komentarz, LEX, Warszawa, 2014, s. 30.

⁵ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. z 2014 r., poz. 121.

normami prawnymi kompetencją do dokonywania czynności konwencjonalnych, stanowiących czynności prawne i powodujących zmianę sytuacji prawnej⁶.

Po drugie, osoba wykonująca zawód fizjoterapeuty musi cechować się stanem zdrowia pozwalającym na faktyczne wykonywanie tej profesji.

Po trzecie, wymagana jest znajomość języka polskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu fizjoterapeuty. Wymóg ten ma swoje uzasadnienie ze względu na charakter udzielanych świadczeń zdrowotnych, ponieważ często wymagają one indywidualnej pracy z pacjentem, któremu należy udzielać dokładnych i zrozumiałych instrukcji.

Po czwarte, fizjoterapeuta musi swoim dotychczasowym zachowaniem dawać rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu. Ustawodawca precyzuje, że chodzi tu głównie o brak skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz za czyny określone w „Kodeksie karnym” dotyczące fizycznego lub psychicznego znęcania się albo uprowadzenia, lub zatrzymania (art. 207 k.k. i 211 k.k.).

Po piąte, osoba, która wykonuje zawód fizjoterapeuty, musi posiadać dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający nabycie odpowiednich kwalifikacji uzyskanych poprzez ukończenie wymaganych studiów wyższych lub szkoły policealnej. Mogą to być również dokumenty poświadczające uzyskanie odpowiednich kwalifikacji w innych państwach Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwach EFTA będących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w innym państwie, jeżeli dokumenty te będą uznane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wymieniony wyżej zakres czynności zawodowych i podstawowe wymogi, które musi spełniać osoba wykonująca zawód fizjoterapeuty, charakteryzują tę profesję i po-

zwalają ją odróżnić od innych zawodów medycznych. Część z tych zawodów zaliczana jest do specyficznych profesji, jakimi są wolne zawody i zawody zaufania publicznego. Dlatego w dalszej części rozważań zostanie podjęta próba ustalenia, czy zawód fizjoterapeuty także należy do grupy wolnych zawodów i zawodów zaufania publicznego.

FIZJOTERAPEUTA JAKO WOLNY ZAWÓD

Najpierw należy odpowiedzieć na pytanie, czym jest wolny zawód. W polskim prawie pierwsze wzmianki dotyczące tego pojęcia można znaleźć w art. 3 przedwojennego kodeksu handlowego z 1934 r., a także w art. 2 pkt 11, 12 i 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym⁷. Pierwszy z tych aktów stanowił o możliwości istnienia wolnych zawodów, nie wskazując jednak profesji, które można by do nich zaliczyć. W przywołanym rozporządzeniu natomiast przyznawano status wolnego zawodu niektórym profesjom, np. adwokatom, architektom, lekarzom, masażystom, farmaceutom i innym.

Obecnie w polskim prawodawstwie nadal nie ma uniwersalnej definicji wolnego zawodu⁸. Jednakże ustawodawca posługuje się tym pojęciem w różnych aktach prawnych, np. w „Ordynacji podatkowej”⁹ czy w „Kodeksie spółek handlowych”¹⁰. W art. 3 pkt 9 o.p. uznano wykonywanie wolnych

⁷ T. Kocowski, *Zawód zaufania publicznego w gospodarce rynkowej – rzeczywistość czy przeżytek*, [w:] U. Kalina-Prasznic (red.), *Stare dogmaty – nowe wyzwania w prawie i ekonomii*, Wolters Kluwer Business, Warszawa 2013, s. 141.

⁸ Istnieje co prawda definicja wolnego zawodu w art. 4 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 1998 r., nr 144, poz. 930 z późn. zm.), jednakże ma ona zastosowanie tylko do tej ustawy.

⁹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, Dz.U. z 2015 r., poz. 613, z późn. zm.

¹⁰ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, Dz.U. z 2013 r., poz. 1030, z późn. zm.

⁶ A. Kidyba (red.), Z. Gawlik, A. Janiak, A. Jedliński, K. Kopaczyńska-Pieczniak, E. Niezbecka, T. Sokołowski, *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, LEX, Warszawa 2012, s. 76.

zawodów za rodzaj działalności gospodarczej. Natomiast w art. 86 k.s.h. stanowi się, że spółka partnerska jest tworzona przez partnerów w celu wykonywania wolnego zawodu oraz że spółka partnerska może być zawiązana w celu wykonywania więcej niż jednego wolnego zawodu, chyba że ustawa stanowi inaczej. Ponadto w art. 88 k.s.h. ustawodawca wymienił zamknięty katalog profesji, które uznaje za wolne zawody¹¹. Zalicza do nich adwokata, aptekarza, architekta, inżyniera budownictwa, biegłego rewidenta, brokera ubezpieczeniowego, doradcę podatkowego, maklera papierów wartościowych, doradcę inwestycyjnego, księgowego, lekarza, lekarza dentyzę, lekarza weterynarii, notariusza, pielęgniarkę, położną, radcę prawnego, rzeczownika patentowego, rzeczoznawcę majątkowego i tłumacza przysięgłego. Jak widać, w powyższym katalogu nie uwzględniono zawodu fizjoterapeuty.

Brak ustawowej definicji wolnego zawodu starają się uzupełnić przedstawiciele doktryny¹². Próbę wyciągnięcia przed nawias

konstytutywnych cech wolnego zawodu podejmowało wielu autorów, jednak największe uznanie w doktrynie znalazła definicja zaproponowana przez Wojtczak, która przez wolny zawód rozumie „osobiste i samodzielne wykonywanie wewnątrznie spójnego zespołu czynności o charakterze intelektualnym, wymagających wysokich kwalifikacji (wiedzy i praktyki), systematycznie, w zamian za honorarium bezinteresownie ustalone, służące zapewnieniu świadczeń i usług klientom oraz ochronie innych wartości interesu ogólnego, zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi, zasadami etycznymi i deontologicznymi”¹³. Wymienione tu cechy wolnych profesji w dużej mierze pokrywają się z cechami przedstawianymi przez innych autorów.

Na podstawie przytoczonej definicji można podjąć próbę ustalenia, czy w jej zakresie mieści się zawód fizjoterapeuty. Należy przy tym uwzględnić nowe przepisy regulujące wykonywanie tego zawodu, wynikające z ustawy o zawodzie fizjoterapeuty.

Przede wszystkim zwraca się uwagę na osobiste i samodzielne wykonywanie wolnego zawodu. Fizjoterapeuta niewątpliwie spełnia pierwsze kryterium. Jego działalność ma charakter osobisty, ponieważ tylko osoba fizyczna, która posiada odpowiednie uprawnienia, może udzielać świadczeń zdrowotnych, wymienionych przykładowo w art. 4 ust. 2 u.z.f. W przypadku „samodzielności” należy natomiast pamiętać, że jedynie fizjoterapeuta, który uzyskał tytuł zawodowy w określony sposób, a w niektórych przypadkach odbył także dodatkową praktykę, może samodzielnie wykonywać swój zawód.

W dalszej części swojej definicji Wojtczak zwraca uwagę na „wykonywanie wewnątrznie spójnego zespołu czynności o charakterze intelektualnym”. W tym przypadku nale-

¹¹ S. Sołtyński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, Kodeks spółek handlowych. Tom 1, C.H. Beck, Warszawa, 2012, s. 687.

¹² Na przykład Krasnowolski uważa, że określenie „wolny zawód” odnosi się do „zawodu wykonywanego na podstawie odpowiedniego wykształcenia, samodzielnie (co nie oznacza, że koniecznie indywidualnie) i na własną odpowiedzialność w sposób niezależny zawodowo, w celu oferowania usług intelektualnych lub koncepcyjnych w interesie klienta lub w interesie publicznym. Ważnymi cechami właściwymi wykonywaniu wolnego zawodu jest misja wykonywania zawodu, przestrzeganie reguł deontologicznych, zapewnienie klientom tajemnicy zawodowej i zaufania oraz ponoszenie szczególnej odpowiedzialności z racji sposobu wykonania zlecenia”; A. Krasnowolski, Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy, Kancelaria Senatu, Warszawa, 2013, s. 3. Por. J. Smarż, Definiowanie pojęcia „zawód zaufania publicznego”, „Studia Prawnicze”, 2012, 3, s. 142–145. Inną definicję podają Kidyba i wsp., którzy uznają, że wolny zawód to profesja „wykonywana profesjonalnie, zawodowo przez świadczenie usług typowych, działalność jest wykonywana na własny rachunek, wymaga szczególnego wykształcenia lub umiejętności związanych z wykonywanym zawodem, działalność jest prowadzona samodzielnie i osobiście (przy ewentualnej

pomocy osób podporządkowanych)”; A. Kidyba (red.), Z. Gawlik, A. Janiak, A. Jedliński, K. Kopażyńska-Pieczniak, E. Niezbecka, T. Sokołowski, *op. cit.*, s. 319.

¹³ J. Jacyszyn, Wykonywanie wolnych zawodów w Polsce, LexisNexis, Warszawa, 2004, s. 21, za: K. Wojtczak, Zawód i jego prawna regulacja. Studium z zakresu materialnego prawa administracyjnego, Poznań 1999, s. 112.

ży wskazać na przywołany wcześniej art. 4 u.z.f., który wymienia zespół czynności wykonywanych tylko przez fizjoterapeutów. Zdecydowanie mają one charakter czynności intelektualnych – nawet wtedy, gdy wiążą się z wykonywaniem czynności psychofizycznych. Trzeba bowiem pamiętać, że do wykonywania tych czynności potrzebna jest nie tylko szczególna wiedza, ale także umiejętne zastosowanie jej w praktyce.

Wiąże się to bezpośrednio z wymogiem posiadania wysokich kwalifikacji, na które składa się zdobyta wiedza i praktyka. W przypadku fizjoterapeutów obowiązek posiadania odpowiednich kwalifikacji ustanowiony został w art. 13 u.z.f. W myśl tego przepisu przyszli fizjoterapeuci, którzy rozpoczną studia po 1 października 2017 r., będą musieli ukończyć jednolite 5-letnie studia wyższe, odbyć 6-miesięczną praktykę zawodową i zdać Państwową Egzamin Fizjoterapeutyczny.

Kontynuując analizę przywołanej definicji wolnego zawodu, należy rozstrzygnąć kwestię systematycznego wykonywania danej profesji. Można przez to rozumieć regularne wykonywanie zawodu, jednak bez dokładnego określenia, ile może trwać przerwa w świadczeniu danych usług. Ustawodawca rozstrzyga ten problem w art. 11 u.z.f. Stanowi on, że fizjoterapeuta, który w okresie 6 lat nie wykonuje zawodu przez okres dłuższy niż łącznie 5 lat i zamierza podjąć jego wykonywanie, ma jednocześnie obowiązek zawiadomić o tym Krajową Radę Fizjoterapeutów i odbyć dodatkowe przeszkolenie trwające nie dłużej niż 6 miesięcy. Tym samym zagwarantowano, że w przypadku braku systematycznego wykonywania zawodu fizjoterapeuta będzie musiał przejść szkolenie, które podniesie poziom jego kwalifikacji.

Kolejnym aspektem wymagającym rozstrzygnięcia jest to, czy fizjoterapeuta pobiera „honorarium bezinteresownie ustalone”, którego wysokość gwarantuje dostęp do określonych świadczeń i usług. W przypadku wolnych zawodów szczególnie charakter wynagrodzenia jest związany ze swego rodzaju bezinteresownością wobec klienta. Oznacza to, że osoba wykonująca wolny zawód nie powinna przedkładać swoich interesów finansowych ponad interes klienta. Za takim podejściem do kwestii wynagrodzenia prze-

mawiają przepisy korporacyjne niektórych zawodów. Przykładowo można tu wskazać art. 66 ust. 2 i 3 „Kodeksu etyki lekarskiej”¹⁴. „Kodeks Etyczny Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej”¹⁵ w art. 53 także ustanawia pewne reguły odnośnie do honorarium. Stanowi on, co następuje: „Fizjoterapeuta nie może stosować nacisku w celu uzyskania korzyści osobistych, a wysokość honorarium za udzielone świadczenia jest rozsądnie przemysłana”. Mimo istnienia takich regulacji należy się zastanowić, czy nie stanowią one pewnego anachronizmu w obecnych realiach społecznej gospodarki rynkowej. Co prawda mają one mocne uzasadnienie aksjologiczne, jednak w praktyce wielu przedstawicieli wolnych zawodów w swojej działalności kieruje się chęcią osiągnięcia zysku, co jest całkowicie zrozumiałe w warunkach konkurencji rynkowej. Ponadto należy pamiętać o specyfice zawodów medycznych, do których zalicza się także zawód fizjoterapeuty, bowiem o swobodzie ustalania wynagrodzenia można tu mówić wyłącznie w stosunkach poza systemem publicznego finansowania świadczeń opieki zdrowotnej¹⁶.

Inną cechą wolnego zawodu jest, według Wojtczak, świadczenie usług mających wpływ na ochronę wartości interesu ogólnego (chodzi tu o tzw. misję społeczną danej profesji). Oznacza to, że przedstawiciele wolnych zawodów, wykonując swoją profesję, chronią pewne podstawowe wartości, takie jak wolność i bezpieczeństwo (zawody prawnicze), prawo własności (np. rzeczoznawcy majątkowi), życie i zdrowie (zawody medyczne) itp.¹⁷ Czynności zawodowe fizjoterapeutów niewątpliwie mają wpływ na życie i zdrowie

¹⁴ Ust. 2: „Wyjątkiem od tej zasady jest pomoc w nagłych wypadkach. W razie braku stosownych cenników lekarz powinien brać pod uwagę wartość oddanej usługi, poniesione koszty własne, swoje kwalifikacje, a także w miarę możliwości, sytuację materialną pacjenta”. Ust. 3: „Lekarz może leczyć bezpłatnie”.

¹⁵ <http://zgptf2.linuxpl.info/files/kodeks.pdf> [dostęp: 15.02.2016].

¹⁶ D. Karkowska, *Zawody medyczne*, LEX, Warszawa 2012, s. 262.

¹⁷ J. Jacyszyn, *Wolny zawód – mit czy rzeczywistość prawna?*, „Przegląd Prawa i Administracji”, 100 (C/1), UW, Wrocław, 2015, s. 542.

pacjentów, co wynika z charakteru świadczeń zdrowotnych, których udzielają.

Ostatnim kryterium służącym w omawianej definicji do identyfikacji wolnych zawodów jest postępowanie ich przedstawicieli zgodnie z normami prawnymi, zasadami etycznymi i deontologicznymi. Jeżeli chodzi o przestrzeganie powszechnie obowiązujących norm prawnych, to jest to oczywisty obowiązek, który dotyczy każdego – nie tylko przedstawicieli wolnych zawodów. Przestrzeganie norm etycznych i deontologicznych obowiązuje natomiast już tylko przedstawicieli określonych profesji. Należy do nich także zawód fizjoterapeuty, o czym przesądza treść art. 4 ust. 1 u.z.f., który stanowi, co następuje: „Fizjoterapeuta wykonuje zawód z należytą starannością, zgodnie z zasadami etyki zawodowej, poszanowaniem praw pacjenta, dbałością o jego bezpieczeństwo i wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej”. Normy etyczne i deontologiczne odnoszące się do wykonywania zawodu fizjoterapeuty zostały określone we wspomnianym już „Kodeksie Etycznym Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej”.

Podsumowując, można stwierdzić, że na podstawie przywołanej definicji i nowych regulacji prawnych zawodów fizjoterapeuty należy zaliczyć do kategorii wolnych zawodów. Co prawda nie został on wymieniony w katalogu wolnych profesji w art. 88 k.s.h., jednak trzeba pamiętać, że w chwili stanowienia tego przepisu nie istniała ustawa o zawodzie fizjoterapeuty, która diametralnie zmieniła jego status. Dlatego uzasadniony wydaje się postulat nowelizacji art. 88 k.s.h. w celu aktualizacji katalogu wolnych zawodów i zaliczenia do nich zawodu fizjoterapeuty.

FIZJOTERAPEUTA JAKO ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO

Oprócz kategorii wolnych zawodów w polskim prawodawstwie funkcjonuje także pojęcie zawodu zaufania publicznego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 „Konstytucji”. Stanowi on, co następuje: „W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należy-

tym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony”. W tym przypadku prawodawca także nie zdefiniował pojęcia „zawód zaufania publicznego”, co w praktyce rodzi pewne problemy podczas kwalifikowania zawodów do tego typu profesji.¹⁸ Najlepszym tego przykładem jest zawód fizjoterapeuty, który w świetle nowej regulacji zmienił swój status prawny.

Brak legalnej definicji zawodu zaufania publicznego starają się uzupełnić doktryna i orzecznictwo, których przedstawiciele podejmują próby wskazania cech charakterystycznych dla tego typu profesji.¹⁹ Wiele z tych cech można przypisać zarówno zawodom zaufania publicznego, jak i wolnym zawodom, co świadczy o częściowym pokrywaniu się tych pojęć²⁰.

Przykładowo można tu przytoczyć pogląd Izdebskiego, który uważa, że zawody zaufania publicznego mają następujące cechy: regulowany charakter, zdolność do autoregulacji i do samoregulacji środowiskowej, określone standardy postępowania, posiadanie kodeksu etycznego, a także rzeczywiste funkcjonowanie zawodu w praktyce²¹.

Inną koncepcję prezentują Hausner i Długosz, którzy zakładają, że niezbędnymi elementami pojęcia zawodu zaufania publicznego są: posiadanie niewrażliwych informacji o klientach i uznanie ich za tajemnicę zawodową, posiadanie immunitetu zwalniającego z odpowiedzialności karnej za nie-

¹⁸ W. Marchwicki, Tajemnica adwokacka. Analiza konstytucyjna, C.H. Beck, Warszawa 2015, s. 25.

¹⁹ R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, Publiczne prawo gospodarcze. Tom 8A, C.H. Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2013, s. 175.

²⁰ *Ibidem*, s. 269.

²¹ H. Izdebski, Sprawowanie pieczy nad należywym wykonywaniem zawodu przez samorządy zawodowe, [w:] S. Legat, M. Lipińska (red.), Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu: materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia Senatu RP przy współudziale Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka, 8 kwietnia 2002 r., Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, Warszawa 2002, s. 34.

ujawnienie tych informacji, świadczenie usług zabezpieczających dobra jednostki o szczególnym charakterze, niepodleganie regułom hierarchii urzędniczej, posiadanie wysokich kwalifikacji fachowych oraz stałe ich doskonalenie, występowanie sformalizowanej deontologii zawodowej, konieczność posiadania bardzo wysokich wymogów etycznych, nienarzucanych z zewnątrz, tradycyjnie kształtowanych przez samo środowisko korporacji zawodowej, a także wyraźne oddzielenie samorządu tych zawodów od samorządu gospodarczego²².

Podobny katalog przedstawił Sarnecki, który uważa, że zawody zaufania publicznego mają pięć podstawowych cech. Zalicza do nich doniosłe znaczenie wykonywanego zawodu dla zapewnienia właściwego biegu życia społecznego, obowiązek przestrzegania tajemnicy zawodowej, konieczność posiadania wysokich kwalifikacji, posiadanie samorządu zawodowego, o którym stanowi art. 17 ust. 1 „Konstytucji”, oraz szczególne traktowanie zarobkowości, która nie jest głównym przedmiotem ochrony w działalności samorządu²³.

Na temat istoty zawodu zaufania publicznego wypowiadał się też wielokrotnie Trybunał Konstytucyjny²⁴. W jego orzecznictwie także odnajduje się próby ustalenia katalogu cech charakterystycznych dla tego typu profesji. Najnowszy wyrok związany z tą problematyką został wydany 24 marca 2015 r. i dotyczył deregulacji zawodu urbanisty²⁵. Trybunał zaaprobował w nim swoje dotychczasowe orzecznictwo odnoszące się do rozumienia pojęcia „zawód zaufania publicznego” i na tej podstawie oraz na podstawie poglądów wyrażonych w doktrynie przyjął

sześć cech takiego zawodu. Ze względu na to, że orzeczenia Trybunału mają moc powszechnie obowiązującą i na fakt, że sędziowie podczas ustalania atrybutów zawodu zaufania publicznego brali pod uwagę dotychczasowy dorobek orzecznicy oraz poglądy przedstawicieli doktryny, można uznać, że przywołany wcześniej wyrok będzie najbardziej przydatny do ustalenia, czy zawód fizjoterapeuty powinien być zaliczany do profesji, o których mowa w art. 17 ust. 1 „Konstytucji”.

Pierwszą cechą wyszczególnioną przez TK jest „konieczność zapewnienia prawidłowego i zgodnego z interesem publicznym wykonywania zawodu, ze względu na znaczenie, jakie dana dziedzina aktywności zawodowej ma w społeczeństwie”. Oznacza to, że czynności zawodowe wykonywane przez przedstawicieli zawodów zaufania publicznego zapewniają ochronę podstawowych wartości istotnych dla funkcjonowania społeczeństwa. Jednocześnie należy przyjąć, że chodzi tu tylko o najważniejsze wartości wymienione w „Konstytucji” (np. życie, wolność, dobre imię). Jak już wcześniej ustalono, świadczenia zdrowotne udzielane przez fizjoterapeutów także mają doniosłe znaczenie dla funkcjonowania społeczeństwa. Można stwierdzić, że tak jak w przypadku lekarzy, diagnostów laboratoryjnych czy innych zawodów medycznych, czynności zawodowe fizjoterapeutów mają na celu ochronę podstawowych konstytucyjnych wartości, jakimi są życie i zdrowie pacjentów. Warto zauważyć, że omawiana cecha jest również charakterystyczna dla wolnych zawodów, o których była mowa w wcześniejszych rozważaniach.

Drugą cechą jest udzielanie świadczeń i wchodzenie przez przedstawicieli zawodów zaufania publicznego w kontakty z osobami fizycznymi w razie wystąpienia potencjalnego lub realnego zagrożenia dóbr o szczególnym charakterze. Chodzi tu o wspomniane dobra będące konstytucyjnie chronionymi wartościami. Jak zauważył Trybunał, w przypadku ich zagrożenia osoby fizyczne szukają pomocy u przedstawicieli zawodów zaufania publicznego. Wynika stąd, że przedstawiciele tych profesji świadczą swoje usługi przeważnie na rzecz osób fizycznych. Dotyczy to również fizjoterapeutów, których czynności ze swej istoty skierowane są do pacjentów będących osobami fizycznymi.

²² J. Hausner, D. Długosz, Tezy w sprawie zawodów zaufania publicznego, [w:] S. Legat, M. Lińska, *op. cit.*, s. 119–120.

²³ P. Sarnecki, W sprawie wykładni art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, „Przegląd Sejmowy”, 2001, 2 (43), s. 75–76.

²⁴ Wyrok z dnia 7 marca 2012 r., sygn. K 3/10, OTK ZU nr 3/A/2012, poz. 25; wyrok z dnia 26 marca 2008 r., sygn. K 4/07, OTK ZU nr 2/A/2008, poz. 28; wyrok z dnia 2 lipca 2007 r., sygn. K 41/05, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 72 i in.

²⁵ Wyrok z dnia 24 marca 2015 r., sygn. K 19/14, OTK ZU nr 33/3/A/2015, poz. 32.

Warto też podkreślić szczególną relację między fizjoterapeutą a osobą korzystającą z jego usług, jest ona bowiem oparta na realnym zaufaniu, jakim pacjent obdarza osobę, której powierza opiekę nad swoim życiem i zdrowiem. Dotyczy to nie tylko fizjoterapeutów, ale i wszystkich zawodów medycznych.

Wiąże się z tym trzecia cecha wyszczególniona przez Trybunał. Jest nią staranność i dbałość przedstawicieli zawodów zaufania publicznego o interesy osób korzystających z ich usług, troska o ich osobiste potrzeby, a także zapewnienie ochrony gwarantowanych przez „Konstytucję” praw podmiotowych jednostek. W tym wypadku podkreśla się szczególnie sposób, w jaki świadczone są usługi na rzecz osób fizycznych, nie wystarczy bowiem, aby przedstawiciele zawodów zaufania publicznego, wchodząc w relacje ze swoimi klientami lub pacjentami, podejmowali działania mające na celu zabezpieczenie ich ważnych interesów i dóbr. Istotny jest także sposób, w jaki wykonują oni swoje czynności zawodowe, ponieważ od tego zależy, czy przedstawiciele danej profesji będą darzeni faktycznym zaufaniem społeczeństwa, które to zaufanie jest wymagane w wypadku zawodów zaufania publicznego. Od fizjoterapeutów niewątpliwie wymaga się należytej staranności, poszanowania praw pacjenta, a także dbałości o jego bezpieczeństwo, o czym świadczy treść art. 4 ust. 1 u.z.f. Podobne zapisy znajdują się w „Kodeksie Etycznym Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej”, w którym art. 3 stanowi, co następuje: „W pracy zawodowej, fizjoterapeuta, stawia dobro człowieka ponad wszystkie dobra”. Artykuł 11 tego „Kodeksu” nakłada natomiast pośrednio obowiązek uznania przez fizjoterapeutów prawa pacjenta do poszanowania jego godności osobistej, prywatności, intymności oraz stanowi, że relacje między fizjoterapeutą a pacjentem opierają się na wzajemnym zaufaniu. Inną kwestią jest to, czy takie zaufanie faktycznie występuje. Istnieją badania opinii społecznej dotyczące zaufania do poszczególnych profesji, jednak do tej pory nie uwzględniano w nich zawodu fizjoterapeuty²⁶. W zestawieniu znalazły się inne zawody medyczne, takie jak pielęgniar-

ki, farmaceuci i lekarze. Z badań wynika, że przedstawiciele tych zawodów są obdarzani bardzo wysokim zaufaniem społeczeństwa zarówno w Polsce, jak i na świecie. W związku z tym można przypuszczać, że gdyby w badaniu brano pod uwagę fizjoterapeutów, to i ta profesja otrzymałaby wysoki wynik ze względu na przynależność do kategorii zawodów medycznych.

Czwartą cechą zawodu zaufania publicznego jest wymóg posiadania szczególnych kwalifikacji niezbędnych do jego wykonywania. Obejmują one nie tylko formalne wykształcenie i zdobyte doświadczenie, ale także kwalifikacje osobiste dające rękojmię przestrzegania norm deontologii zawodowej²⁷. Wszystkie te warunki można uznać za charakterystyczne dla zawodu fizjoterapeuty. Jeżeli chodzi o wymóg posiadania odpowiedniego wykształcenia i praktyki zawodowej, to art. 13 u.z.f. przewiduje, że prawo wykonywania zawodu uzależnione jest m.in. od ukończenia wymaganych studiów (lub szkoły policealnej), uzyskania tytułu zawodowego, złożenia z wynikiem pozytywnym Państwowego Egzaminu Fizjoterapeutycznego i odbycia 6-miesięcznej praktyki zawodowej (przy czym dwa ostatnie kryteria dotyczą osób, które rozpoczną studia po 01.10.2017 r.). Wymóg posiadania szczególnych kwalifikacji osobistych został natomiast ustanowiony w art. 13 ust. 1 pkt 4 u.z.f., stanowiącym, że prawo wykonywania zawodu przysługuje osobie, która „swoim dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu fizjoterapeuty, w szczególności nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz za czyny określone w art. 207 i art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny”. Tym samym ustawodawca przesądził, które osoby definitywnie nie spełniają warunku posiadania wysokich kwalifikacji osobistych, a więc nie dają rękojmi przestrzegania reguł deontologicznych określonych w „Kodeksie Etycznym Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej”.

²⁶ <http://www.markigodnezaufania.pl/> [dostęp: 17.02.2016].

²⁷ R. Kubiak, *Prawo medyczne*, C.H. Beck, Warszawa, 2014, s. 30.

Piątą cechą, którą wymienił Trybunał, jest „pozyskiwanie informacji osobistych i dotyczących życia prywatnego osób korzystających z usług przedstawicieli zawodu zaufania publicznego [...]”. Zaznaczono także, że uzyskane informacje stanowią tajemnicę zawodową, z której można zostać zwolnionym wyłącznie na podstawie przepisów „Kodeksu postępowania karnego”. Fizjoterapeuci posiadają prawo uzyskiwania informacji osobistych dotyczących ich pacjentów, co zostało unormowane w art. 7 u.z.f. Przepis ten stanowi, co następuje: „Fizjoterapeuta ma prawo wglądu do dokumentacji medycznej pacjenta oraz do uzyskania od podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych pełnej informacji [...] o stanie zdrowia pacjenta, rozpoznaniu, proponowanych metodach diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych, zapobiegawczych i dających się przewidzieć następstwach podejmowanych działań, w zakresie niezbędnym do udzielanych przez siebie świadczeń zdrowotnych”. Jednocześnie ustawodawca przesądził w art. 9 pkt 3 u.z.f., że fizjoterapeuta ma obowiązek zachować uzyskane informacje w tajemnicy. Powyższe unormowania potwierdzają, że fizjoterapeuci należą do zawodów mających dostęp do newralgicznych informacji i są oni związani tajemnicą zawodową.

Szóstą i ostatnią cechą wymienioną przez Trybunał Konstytucyjny jest względna samodzielność wykonywania zawodu. Kwestia samodzielnego udzielania świadczeń zdrowotnych przez fizjoterapeutów została już omówiona podczas rozważań dotyczących wolnych zawodów. W tym miejscu należy jedynie przypomnieć, że w zależności od posiadanych kwalifikacji mogą oni udzielać tych świadczeń samodzielnie lub pod kierownictwem osoby uprawnionej.

Na podstawie przedstawionych cech zawodu zaufania publicznego można przyjąć, że fizjoterapeuci powinni być zaliczani do tego typu profesji. Już jednak na etapie uchwalania ustawy o zawodzie fizjoterapeuty przedstawiano w tym zakresie odmienne opinie. Zdecydowaną krytykę zawarło Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej w swoim stanowisku, w którym wyraziło wątpliwość, czy zawód fizjoterapeuty można uznać za zawód zaufania publicznego i czy w związku z tym należy powoływać samorząd zawodo-

wy dla przedstawicieli tej profesji²⁸. Przedstawiając argumentację, Prezydium powołało się na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, w którym ustalono podstawowe cechy zawodu zaufania publicznego. Głównym zarzutem było stwierdzenie, że zawód fizjoterapeuty nie posiada tych cech. Nie wzięto jednak pod uwagę tego, że w świetle nowych przepisów zmieni się status prawny tego zawodu. Dlatego uzasadnione wydaje się twierdzenie, że od chwili wejścia w życie ustawy o zawodzie fizjoterapeuty profesja ta stanie się zawodem zaufania publicznego. Tym bardziej że ustawodawca powołuje w niej do życia samorząd zawodowy fizjoterapeutów, którego istnienie ostatecznie przesądza o szczególnym charakterze tego zawodu.

SAMORZĄD ZAWODOWY FIZJOTERAPEUTÓW

Ustanowienie samorządu zawodowego w formie ustawy jest konsekwencją uznania danej profesji za zawód zaufania publicznego.²⁹ Istnienie takiego samorządu jest jednocześnie najważniejszą cechą tego typu zawodów. W przypadku fizjoterapeutów został on ustanowiony w art. 3 i rozdziale 6 ustawy o zawodzie fizjoterapeuty.

Przed omówieniem podstawowych regulacji dotyczących samorządu fizjoterapeutów należy odpowiedzieć na pytanie, czym jest samorząd zawodowy. Możliwość jego utworzenia została przewidziana w art. 17 ust. 1 „Konstytucji”. Przepis ten zakłada, że korporacje zawodowe mają dwa podstawowe zadania: reprezentację osób wykonujących zawody zaufania publicznego i sprawowanie pieczy nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.³⁰ Dlatego przyjmuje się,

²⁸ Stanowisko Nr 6/15/VII Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie projektu ustawy o zawodzie fizjoterapeuty oraz o zmianie innych ustaw wraz z autokorekturą.

²⁹ P. Sarnecki, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 29 maja 2001 r. I CKN 1217/98, „Palestra”, 2002, 5–6, s. 187.

³⁰ H. Zięba-Załużka, Samorząd zawodowy w świetle Konstytucji RP, „Monitor Prawniczy”, 2005, 10, s. 493.

że samorząd zawodowy to forma zrzeszania się przedstawicieli tych samych profesji, którego celem jest m.in. reprezentowanie ich w relacjach z organami państwa, podnoszenie kwalifikacji, czuwanie nad etyką i deontologią wykonywania zawodu, ochrona socjalna członków, a także realizowanie zadań publicznoprawnych³¹. Ostatni z wymienionych celów samorządu świadczy o jego szczególnym charakterze i odróżnia go od innych organizacji zrzeszeniowych³². Różnica ta polega na tym, że samorząd zawodowy można uznać za zdecentralizowaną formę wykonywania władzy publicznej³³. Dla korporacji zawodowych charakterystyczne jest także to, że ich jednostki organizacyjne posiadają często osobowość prawną – na wszystkich szczeblach organizacji lub na jednym z nich. Ponadto ważną kwestią jest obowiązkowa przynależność do samorządu zawodowego, co jest uzasadnione zadaniami, które on wykonuje. Taki pogląd można też odnaleźć w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdził, że ze względu na konieczność sprawowania kontroli nad prawidłowością wykonywania zawodu, dla ochrony interesu publicznego, a także interesu korporacji zawodowej, oraz dokonywanie wspomnianej kontroli w zastępstwie organów władzy publicznej, celowe jest, aby przynależność do samorządu zawodowego miała charakter obligatoryjny.³⁴ W związku z obowiązkową przynależnością istnieje też pewien spór w doktrynie dotyczący znaczenia samorządów zawodowych w kreowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Pierwsze stanowisko zakłada, że wymóg obowiązkowej przynależności do samorządu jest sprzeczny z ideą społeczeństwa obywatelskiego³⁵. W drugim

natomiast uznaje się istnienie samorządów zawodowych za czynnik sprzyjający powstaniu takiego społeczeństwa³⁶.

Powyższa charakterystyka samorządów zawodowych znajduje swoje odzwierciedlenie w przepisach ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, powołujących do życia nową korporację zawodową. Podstawowe założenia tej korporacji znalazły się w art. 3 u.z.f., który przede wszystkim stanowi, że samorząd „reprezentuje osoby wykonujące zawód fizjoterapeuty oraz sprawuje pieczę nad należyтым wykonywaniem tego zawodu w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.” Jest to bezpośrednie nawiązanie do art. 17 ust. 1 „Konstytucji”, wymieniającego te same zadania korporacji zawodowych. Szczegółowe cele samorządu zawodowego fizjoterapeutów zostały wymienione w art. 62 ust. 1 u.z.f., w którym zalicza się do nich sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu fizjoterapeuty, reprezentowanie fizjoterapeutów, działanie na rzecz stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez fizjoterapeutów, ustalanie oraz aktualizację standardów lub wytycznych w fizjoterapii, edukację zdrowotną i promocję zdrowia, ustanawianie zasad etyki zawodowej i dbanie o jej przestrzeganie oraz obronę godności zawodowej.

Ustawodawca, w art. 3 ust. 2 u.z.f., nakłada też obowiązek obligatoryjnej przynależności fizjoterapeutów do samorządu. Oznacza to, że tylko osoby, które mają prawo posługiwania się tytułem zawodowym „fizjoterapeuta” są adresatami tego obowiązku – przy czym chodzi tu o osoby mające prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty. Jednocześnie prawo wykonywania tej profesji przysługuje osobom, które spełniają warunki określone w przywoływanym już art. 13 u.z.f. Obowiązek obli-

³¹ A. Żurawik, *Interes publiczny w prawie gospodarczym*, C.H. Beck, Warszawa, 2013, s. 429.

³² P. Antkowiak, *Samorząd zawodowy w Polsce*, Elipsa, Warszawa 2012, s. 38.

³³ M. Kulesza, *Pojęcie zawodu zaufania publicznego*, [w:] S. Legat, M. Lipińska, op. cit., s. 27; P. Czarnecki, *Postępowanie dyscyplinarne wobec osób wykonujących prawnicze zawody zaufania publicznego*, C.H. Beck, Warszawa 2013, s. 447.

³⁴ Wyrok TK z dnia 22 maja 2001 r., sygn. akt K 37/00.

³⁵ M. Haczkowska (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, LexisNexis, Warszawa 2014, s. 32.

³⁶ M. Bernaczyk, *Problematyka konstytucjonalizacji samorządów zawodowych (art. 17 ust. 1 Konstytucji RP) na przykładzie samorządu adwokatów i radców prawnych*, [w:] B. Banaszak, M. Jabłoński (red.), *Konieczne i pożądane zmiany w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r.*, UW, Wrocław 2010, s. 183; S. Grabowska, R. Grabowski, W. Skrzydło, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz encyklopedyczny*, Wolters Kluwer Business, Warszawa 2009, s. 530.

gatoryjnej przynależności do samorządu aktualizuje się więc po uzyskaniu wymaganych kwalifikacji zawodowych. Warto też zaznaczyć, że obowiązek ten powstaje już z chwilą nabycia uprawnień do wykonywania zawodu, a nie w momencie rozpoczęcia jego wykonywania³⁷.

W dalszej części omawianego artykułu ustawodawca stanowi, że samorząd zawodowy fizjoterapeutów jest „niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega wyłącznie przepisom ustawy”. Niezależność oznacza tu gwarancję samodzielnego wykonywania zadań samorządu, a tym samym ograniczenie możliwości ingerencji ze strony władzy. Jedynym ograniczeniem jest konieczność przestrzegania norm wynikających z aktów prawnych rangi ustawy.

Kolejną kwestią, uregulowaną w art. 3 ust. 4 u.z.f., jest przyznanie osobowości prawnej Krajowej Izbie Fizjoterapeutów. Tym samym samorząd fizjoterapeutów stał się osobą prawną oraz zyskał zdolność prawną rozumianą jako możliwość bycia podmiotem praw i obowiązków³⁸. Co więcej, zgodnie z art. 38 k.c. osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie. Organy Krajowej Izby Fizjoterapeutów zostały enumeratywnie wymienione w art. 64 ust. 1 u.z.f. Są nimi: Krajowy Zjazd Fizjoterapeutów, Krajowa Rada Fizjoterapeutów, Komisja Rewizyjna, Wyższy Sąd Dyscyplinarny, Sąd Dyscyplinarny i Rzecznik.

Ostatnim zagadnieniem unormowanym w art. 3 u.z.f. jest nadzór nad działalnością samorządu. Został on powierzony ministrowi właściwemu do spraw zdrowia w zakresie i formach określonych w ustawie o zawodzie fizjoterapeuty. Samo pojęcie nadzoru należy rozumieć jako działania mające na celu zbadanie określonego stanu faktycznego i jego ocenę, a także działania zmierzające bezpośrednio do zmiany tego stanu.³⁹

³⁷ B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 116.

³⁸ P. Księżak, M. Pyziak-Szafnicka (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Część ogólna*, LEX, Warszawa 2014, s. 400.

³⁹ K. Strzyczkowski, *Prawo gospodarcze publiczne*, LexisNexis, Warszawa 2011, s. 166.

Z powyższej charakterystyki samorządu zawodowego fizjoterapeutów wynika, że jest to typowa korporacja zawodowa, o której stanowi art. 17 ust. 1 „Konstytucji”. Przemawia za tym fakt, iż Krajowa Izba Fizjoterapeutów została powołana do życia w formie ustawy, a realizowane przez nią zadania będą służyły sprawowaniu pieczy nad należytych wykonywaniem zawodu fizjoterapeuty. Ponadto została ona utworzona dla osób wykonujących profesję mającą cechy zawodu zaufania publicznego.

PODSUMOWANIE

Podsumowując powyższe rozważania, można dojść do wniosku, że w wyniku uchwalenia nowej ustawy o zawodzie fizjoterapeuty diametralnie zmienił się status prawny tego zawodu. Uregulowano w niej wiele kwestii, takich jak reguły wykonywania zawodu fizjoterapeuty, obowiązek uzyskania odpowiednich kwalifikacji, funkcjonowanie samorządu zawodowego itd., dzięki czemu można wyróżnić nowe cechy tej profesji.

Cechy te odpowiadają wymogom, jakie muszą spełniać wolne zawody oraz zawody zaufania publicznego. Świadczy o tym obowiązek posiadania przez fizjoterapeutów wysokich kwalifikacji zawodowych, prawny obowiązek kierowania się regułami deontologii i etyki zawodowej, dostęp do newralgicznych informacji dotyczących pacjentów i obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej, świadczenie usług mających znaczenie dla zabezpieczenia interesu społecznego, posiadanie własnego samorządu zawodowego ustanowionego w formie ustawy i wiele innych cech charakterystycznych dla zawodu fizjoterapeuty.

W związku z tym uzasadnione wydaje się twierdzenie, że zawód fizjoterapeuty, według obecnego stanu prawnego, zalicza się do kategorii wolnych zawodów i zawodów zaufania publicznego.

BIBLIOGRAFA

Antkowiak P. (2012), *Samorząd zawodowy w Polsce*, Elipsa, Warszawa.

- Banaszak B. (2009), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa.
- Banaszak B., Jabłoński M. (2010), Konieczne i pożądane zmiany w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r., UWr, Wrocław.
- Bernaczyk M. (2010), Problematyka konstytucjonalizacji samorządów zawodowych (art. 17 ust. 1 Konstytucji RP) na przykładzie samorządu adwokatów i radców prawnych, [w:] Banaszak B., Jabłoński M. (red.), *Konieczne i pożądane zmiany w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r.*, UWr, Wrocław, s. 183.
- Czarnecki P. (2013), *Postępowanie dyscyplinarne wobec osób wykonujących prawnicze zawody zaufania publicznego*, C.H. Beck, Warszawa.
- Dercz M., Rek T. (2014), *Ustawa o działalności leczniczej. Komentarz*, LEX, Warszawa.
- Gneta B., Michałowska K. (red.) (2015), *Współczesne wyzwania prawa konsumenckiego*, C.H. Beck, Warszawa.
- Grabowska S., Grabowski R., Skrzydło W. (2009), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz encyklopedyczny*, Wolters Kluwer Business, Warszawa.
- Haczkowska M. (red.) (2014), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, LexisNexis, Warszawa.
- Hausner J., Długosz D. (2002), *Tezy w sprawie zawodów zaufania publicznego*, [w:] Legat S., Lipińska M. (red.), *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu: materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia Senatu RP przy współudziale Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka*, 8 kwietnia 2002 r., Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, Warszawa, 115–125.
- Hauser R., Niewiadomski Z., Wróbel A. (2013), *Publiczne prawo gospodarcze*, Tom 8A, C.H. Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa.
- Izdebski H. (2002), *Sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu przez samorządy zawodowe*, [w:] Legat S., Lipińska M. (red.), *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu: materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia Senatu RP przy współudziale Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka*, 8 kwietnia 2002 r., Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, Warszawa, 153–156.
- Jacyszyn J. (2004), *Wykonywanie wolnych zawodów w Polsce*, LexisNexis, Warszawa.
- Jacyszyn J. (2015), *Wolny zawód – mit czy rzeczywistość prawna?*, *Przegląd Prawa i Administracji*, 100 (C/1), UWr, Wrocław, s. 541–558.
- Karkowska D. (2012), *Zawody medyczne*, LEX, Warszawa.
- Kidyba A. (red.), Gawlik Z., Janiak A., Jedliński A., Kopaczyńska-Pieczniak K., Niezbecka E., Sołkowski T. (2012), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Tom I, Część ogólna, LEX, Warszawa.
- Kocowski T. (2013), *Zawód zaufania publicznego w gospodarce rynkowej – rzeczywistość czy przeżytek*, [w:] Kalina-Prasznic U. (red.), *Stare dogmaty – nowe wyzwania w prawie i ekonomii*, Wolters Kluwer Business, 135–153.
- Krasnowolski A. (2013), *Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy*, Kancelaria Senatu, Warszawa.
- Księżak P., Pyziak-Szafnicka M. (red.) (2014), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Część ogólna, LEX, Warszawa.
- Kubiak R. (2014), *Prawo medyczne*, C.H. Beck, Warszawa.
- Kulesza M. (2002), *Pojęcie zawodu zaufania publicznego*, [w:] Legat S., Lipińska M. (red.), *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu: materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia Senatu RP przy współudziale Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka*, 8 kwietnia 2002 r., Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, Warszawa, 25–31.
- Marchwicki W. (2015), *Tajemnica adwokacka. Analiza konstytucyjna*, C.H. Beck, Warszawa.
- Sarnecki P. (2001), *W sprawie wykładni art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, *Przegląd Sejmowy*, 2 (43), 28–33.
- Sarnecki P. (2002), *Głosa do wyroku Sądu Najwyższego z 29 maja 2001 r. I CKN 1217/98*, *Palestra*, 5–6, 185–188.
- Smarż J. (2012), *Definiowanie pojęcia „zawód zaufania publicznego”*, *Studia Prawnicze*, 3, 123–155.
- Sołtysiński S., Szajkowski A., Szumański A., Szwałka J. (2012), *Kodeks spółek handlowych*, Tom I, C.H. Beck, Warszawa.
- Stanowisko Nr 6/15/VII Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie projektu ustawy o zawodzie fizjoterapeuty oraz o zmianie innych ustaw wraz z autopoprawką.
- Starczyńska M., Karwacińska J., Stepanek-Finda B., Kiezbak W. (2011), *Historyczne podstawy fizjoterapii*, *Studia Medyczne*, 21 (1), 71–77.
- Strzyczkowski K. (2011), *Prawo gospodarcze publiczne*, LexisNexis, Warszawa.

- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. z 2014 r., poz. 121.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, Dz.U. z 2015 r., poz. 613, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, Dz.U. z 2013 r., poz. 1030, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, Dz.U. z 2015 r., poz. 618.
- Zięba-Załużka H. (2005), Samorząd zawodowy w świetle Konstytucji RP, *Monitor Prawniczy*, 10, 493–497.
- Żurawik A. (2013), *Interes publiczny w prawie gospodarczym*, C.H. Beck, Warszawa.

Netografia

<http://www.markigodnezaufania.pl/> [dostęp: 17.02.2016].

<http://zgptf2.linuxpl.info/files/kodeks.pdf> [dostęp: 15.02.2016].

Praca wpłynęła do Redakcji: 29.02.2016
Praca została przyjęta do druku: 03.06.2016

Adres do korespondencji:

Paweł Klusek

Uniwersytet Wrocławski

Instytut Nauk Administracyjnych

Zakład Publicznego Prawa Gospodarczego

ul. Uniwersytecka 22/26

54-145 Wrocław

e-mail: pawel.klusek@uwr.edu.pl